

بررسی ارتباط گرایش به تفکر انتقادی با عزت نفس در دانشجویان مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۱۳۹۳

فرزانه رشیدی فکاری^۱، مهین تفضلی^{۲*}، سلمه دادگر^۳

۱. دانشجوی دکتری تخصصی بهداشت باروری، کمیته پژوهشی دانشجویان، گروه مامایی و بهداشت باروری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
۲. کارشناس ارشد مامایی، مربی، گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
۳. متخصص زنان و زایمان، استادیار، گروه زنان، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

● دریافت مقاله: ۹۶/۳/۲۱ آخرین اصلاح مقاله: ۹۶/۱۰/۵ ● پذیرش مقاله: ۹۶/۱۰/۱۰

زمینه و هدف: یکی از عوامل اصلی تأثیرگذار بر توسعه و ارتقای تفکر انتقادی، ویژگی‌های فردی دانشجویان و یکی از ویژگی‌های شخصیتی بهنجار و تأثیرگذار، عزت نفس است. میزان عزت نفس افراد، بر تمام سطوح زندگی از جمله نحوه تفکر و عملکرد تأثیر می‌گذارد. بنابراین، مطالعه حاضر با هدف تعیین ارتباط گرایش به تفکر انتقادی با عزت نفس در دانشجویان رشته مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۱۳۹۳ انجام شد. روش کار: این پژوهش مقطعی، بر روی تمام دانشجویان مقطع کارشناسی رشته مامایی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد (۵۳ نفر) در سال ۱۳۹۳ انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها شامل فرم اطلاعات فردی، پرسش‌نامه عزت نفس Rosenberg (Scale Rosenberg's Self-Esteem یا RSES) و پرسش‌نامه تفکر انتقادی کالیفرنیا (California Critical Thinking Skills Test یا CCTST) بود. نمونه‌گیری به روش سرشماری انجام گردید و داده‌ها با استفاده از آزمون‌های توصیفی و همبستگی Pearson در نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها: بیشتر دانشجویان دارای گرایش به تفکر انتقادی متزلزل (۶۲/۲۶ درصد) بودند. عزت نفس در ۸۴/۹۰ درصد از دانشجویان در حد متوسطی ارزیابی شد. نتایج آزمون همبستگی Pearson، ارتباط آماری معنی‌داری را بین نمره گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس نشان نداد ($P > 0/05$). نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش حاضر نشان داد که عزت نفس در اکثر دانشجویان در حد متوسط و گرایش به تفکر انتقادی در آن‌ها متزلزل است. همچنین، ارتباط معنی‌داری بین گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس در دانشجویان مورد مطالعه مشاهده نشد. کلید واژه‌ها: عزت نفس، گرایش به تفکر انتقادی، دانشجوی مامایی

نویسنده مسؤول: دانشکده پرستاری مامایی مشهد، مشهد، ایران

● تلفن: ۰۵۱-۳۸۵۹۱۵۱۱ ● نمابر: ۰۵۱-۳۸۵۹۷۳۱۳

مقدمه

مامایی، حرفه‌ای عملکردی است (۱) و آموزش‌های بالینی، قسمت اصلی آموزش‌های دوره کارشناسی رشته مامایی را تشکیل می‌دهد. هدف از آموزش‌های بالینی، چگونگی به کارگیری مطالب تئوری در موقعیت‌های بالینی و به وجود آوردن فرصتی جهت نهادینه کردن نقش ماما در دانشجویان مامایی می‌باشد، اما همیشه آنچه در آموزش‌های تئوری به دانشجویان تدریس می‌شود، در عملکرد آن‌ها بروز نمی‌کند (۲) و افراد در شرایط واقعی در بالین بیمار دچار سردرگمی می‌شوند و نمی‌توانند به درستی وظایف مراقبت از بیمار را بر عهده بگیرند (۳). دانشجویان رشته مامایی به عنوان افرادی که به زودی وارد سیستم درمانی می‌شوند، باید از مهارت‌های تصمیم‌گیری و مسأله‌گشایی برخوردار باشند که این مهارت‌ها تحت تأثیر تفکر انتقادی است (۴، ۵).

تفکر انتقادی، فرایندی هدفمند، قضاوتی و ضروری جهت رشد و تکامل در هر جامعه و سازمان می‌باشد. همچنین، معیاری است که قضاوت بر آن مبتنی می‌شود. تفکر انتقادی دارای دو جنبه مهارت و گرایش است. جنبه مهارت بر راهبردهای شناختی و جنبه گرایش بر اجزای نگرشی تفکر و انگیزه پایدار درونی در حل مسأله تأکید دارد (۶، ۷). فرد با تفکر انتقادی در مقابل بروز مشکلات باید دارای این مهارت‌ها باشد. بدون گرایش مثبت نسبت به تفکر انتقادی (بعد عاطفی)، این نوع تفکر اتفاق نخواهد افتاد (۸). نتایج مطالعه Rochester و همکاران بر روی دانش‌آموختگان مامایی در سیدنی، نشان داد که دانشجویان در محیط کار واقعی فاقد توانایی لازم و دارای مشکل هستند (۹). از عوامل اصلی تأثیرگذار بر توسعه و ارتقای تفکر انتقادی، ویژگی‌های فردی دانشجویان است (۸).

یکی از ویژگی‌های شخصیت بهنجار تأثیرگذار، عزت نفس است (۱۰). میزان عزت نفس افراد، بر تمام سطوح زندگی شامل نحوه تفکر و عملکرد تأثیر می‌گذارد (۱۱). برخورداری با انجام تحقیقی به این نتیجه دست یافت که ارتباط آماری مثبت و معنی‌داری بین گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس

وجود دارد (۸)؛ در حالی که نتایج پژوهش ایرانفر و همکاران نشان داد که ارتباط آماری منفی و معنی‌داری بین گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس مشاهده شد (۱۲). نتایج مطالعه عباسی و همکاران بر روی دانشجویان پزشکی نشان داد که همبستگی مثبت و مستقیمی بین نمره تمایل به تفکر انتقادی با عزت نفس وجود دارد (۱۳). Suliman و Halabi با انجام تحقیقی بر روی دانشجویان پرستاری، نتیجه‌گیری کردند که تمایل به تفکر انتقادی در آنان پایین بود و ارتباط مثبتی بین تمایل به تفکر انتقادی و عزت نفس مشاهده شد (۱۴).

با توجه به اهمیت این مسأله و وجود تفکر انتقادی در دانش‌آموختگان مامایی به منظور تصمیم‌گیری و عملکرد مناسب در رویارویی با شرایط مختلف بالینی، لازم است عوامل تأثیرگذار بر تمایل جهت استفاده از این جنبه تفکر شناسایی شود. بنابراین، با توجه به اهمیت موضوع و وجود پژوهش‌های اندک در این زمینه در کشور ما، پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان ارتباط گرایش به تفکر انتقادی با عزت نفس در دانشجویان رشته مامایی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شد.

روش کار

این مطالعه مقطعی، بر روی دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد در سال ۱۳۹۳ انجام شد. روش نمونه‌گیری به صورت سرشماری بود و تمام دانشجویان مقطع کارشناسی پیوسته مامایی ترم‌های ۳، ۵ و ۷ (۵۳ نفر) دانشکده پرستاری و مامایی مشهد که در نیم‌سال اول سال ۱۳۹۳-۹۴ مشغول به تحصیل بودند، به عنوان نمونه در نظر گرفته شدند. معیار ورود شامل رضایت به شرکت در مطالعه و معیارهای خروج نیز شامل دانشجوی انتقالی یا مهمانی از دانشگاه‌های دیگر، ابتلا به بیماری‌های زمینه‌ای، روانی و افسردگی ثابت شده و بروز حوادث مهم (مرگ نزدیکان، ازدواج، بارداری، زایمان و تصادف) در طی سه ماه انجام تحقیق بود. ابزار گردآوری داده‌ها شامل فرم اطلاعات فردی متشکل از

قوی و باثبات، نمره بین ۲۸۰ تا ۳۵۰ نشان دهنده گرایش مثبت متوسط، نمره بین ۲۷۹ تا ۲۱۱ نشان دهنده گرایش متزلزل و نمره کمتر از ۲۱۰ نشان دهنده گرایش کاملاً منفی است. روایی محتوایی این پرسش‌نامه در مطالعات داخلی و خارجی مورد تأیید قرار گرفته است (۱۷، ۶) و پایایی آن با استفاده از ضریب Cronbach's alpha، ۰/۷۵ تأیید گردید.

پس از تأیید مطالعه توسط کمیته اخلاق دانشگاه و پس از بیان اهداف مطالعه و گرفتن رضایت‌نامه کتبی از دانشجویان، اقدام به نمونه‌گیری شد. فرم اطلاعات فردی و پرسش‌نامه‌های RSES و CCTST در مدت ۳۰ دقیقه توسط دانشجویان (در ساعت غیر درسی) تکمیل گردید. داده‌های گردآوری شده با استفاده از آزمون‌های آماری توصیفی و ضریب همبستگی Pearson (در ابتدا نرمال بودن متغیرهای کمی با استفاده از آزمون Kolmogorov-Smirnov تعیین شد) در نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ (SPSS Inc., Chicago, IL, version 16) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در تمام آزمون‌ها ضریب اطمینان ۹۵ درصد، توان آزمون ۸۰ درصد و سطح معنی‌داری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

میانگین سن دانشجویان $1/08 \pm 23/41$ سال و میانگین معدل آن‌ها، $1/05 \pm 16/31$ بود. ۶۳/۳ درصد شرکت‌کنندگان مجرد و حدود ۴۵/۰ درصد آن‌ها ساکن خوابگاه بودند. نتایج نشان داد که اکثر دانشجویان دارای گرایش به تفکر انتقادی متزلزل (۶۲/۲۶ درصد) بودند و عزت نفس در ۸۴/۹۰ درصد از آنان در حد متوسطی قرار داشت (جدول ۱).

سن، وضعیت سکونت و وضعیت تأهل، پرسش‌نامه عزت نفس Rosenberg (Rosenberg's Self-Esteem Scale یا RSES) و پرسش‌نامه گرایش به تفکر انتقادی کالیفرنیا (California Critical Thinking Skills Test یا CCTST) بود. روایی محتوای فرم اطلاعات فردی تأیید شد.

پرسش‌نامه RSES شامل ده عبارت کلی می‌باشد که پنج جمله با کلمات منفی و پنج جمله با کلمات مثبت بیان شده است و به هر سؤال بر اساس مقیاس چهار گزینه‌ای «کاملاً موافق، موافق، مخالف و کاملاً مخالف» نمره داده می‌شود. نمرات این مقیاس از صفر تا ۳۰ مرتب شده است و نمره ۳۰، بالاترین نمره ممکن می‌باشد. نمرات بالاتر از ۲۵ نشان دهنده عزت نفس بالا، نمرات بین ۱۵ تا ۲۵ نشان دهنده عزت نفس متوسط و نمرات کمتر از ۱۵ نشان دهنده عزت نفس پایین است (۱۵، ۸). روایی محتوایی این پرسش‌نامه در مطالعات مختلف مورد تأیید قرار گرفته (۱۶، ۱۵، ۸) و پایایی آن با استفاده از ضریب Cronbach's alpha، ۰/۸۹ به دست آمده است.

پرسش‌نامه CCTST از ۷۵ سؤال تشکیل شده است که با مقیاس لیکرت «کاملاً مخالف، تا حدود زیادی مخالف، مخالف، موافق، تا حدودی موافق و کاملاً موافق» از ۱ تا ۶ امتیاز بر حسب دستورالعمل راهنمای پرسش‌نامه، امتیازدهی می‌شود. سؤالات شامل هفت خرده مقیاس حقیقت‌جویی (۱۲ سؤال)، انتقادپذیری (۱۲ سؤال)، قدرت تجزیه و تحلیل (۱۱ سؤال)، قدرت سازماندهی اطلاعات (۱۱ سؤال)، اعتماد به نفس (۹ سؤال)، میزان رشد یافتگی (۱۰ سؤال) و جستجوگری (۱۰ سؤال) می‌باشد. حداقل و حداکثر نمره پرسش‌نامه به ترتیب ۷۰ و ۴۲۰ است. نمره بالاتر از ۳۵۰ نشان دهنده گرایش

جدول ۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی گرایش به تفکر انتقادی در سطوح عزت نفس

گرایش به تفکر انتقادی	عزت نفس متوسط [تعداد (درصد)]	عزت نفس پایین [تعداد (درصد)]	کل [تعداد (درصد)]
مثبت	۱۲ (۲۲/۶۴)	۳ (۵/۶۶)	۱۵ (۲۸/۳۰)
متزلزل	۲۸ (۵۲/۸۳)	۵ (۹/۴۳)	۳۳ (۶۲/۲۶)
منفی	۵ (۹/۴۳)	۰ (۰)	۵ (۹/۴۳)
کل	۴۵ (۸۴/۹۰)	۸ (۱۵/۰۹)	۵۳ (۱۰۰)

دیدگاه دانش‌آموز می‌دانند که به طور طبیعی بر شخصیت آن‌ها تأثیر می‌گذارد (۱۲).

در کشور ما، دانش‌آموزان برای پذیرش در دانشگاه به ویژه در رشته پزشکی، سخت تلاش می‌کنند و به طور قطع افرادی که در این رشته پذیرفته می‌شوند، باهوش و سخت‌کوش هستند. بنابراین، دور از انتظار نیست که خود را مهم و فوق‌العاده بدانند و عزت نفس بالایی داشته باشند و در نهایت با ورود به دانشگاه، عمل یا فکر خود را بر دیگران ترجیح دهند. این نگرش اشتباه، باعث می‌شود که این دانشجویان، اصول مهم تفکر انتقادی را که توجه به ایده‌ها و اعتقادات دیگران است، نادیده بگیرند (۱۲)؛ در حالی که غرور با عزت نفس تفاوت دارد. عزت نفس رضایت فرد از خود و داشتن احساس ارزشمند بودن است و در واقع، میزان هماهنگی و نزدیکی خود مطلوب و خود واقعی در فرد می‌باشد (۱۹).

نتایج تحقیق برخورداری نشان داد که ارتباط آماری مثبت و معنی‌داری بین گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس وجود دارد (۸) که با یافته‌های پژوهش حاضر همسو نبود و شاید این نتایج بیانگر آن است که در برنامه فعلی آموزش پرستاری، از شیوه‌های تدریس و آموزش مدرن که منجر به رشد این جنبه از تفکر انتقادی در دانشجویان و یادگیری مؤثر و بهتر می‌شود، استفاده نمی‌گردد.

نتایج مطالعه Ip و همکاران نشان داد که گرایش به تفکر انتقادی در بیشتر دانشجویان مورد بررسی متزلزل است (۲۰). همچنین، عباسی و همکاران با انجام پژوهشی به این نتیجه رسیدند که گرایش به تفکر انتقادی در اکثر (۵۳/۳ درصد) دانشجویان پزشکی متزلزل می‌باشد (۱۳) که این نتایج با یافته‌های تحقیق حاضر همخوانی داشت. مطالعه صبوری کاشانی و همکاران که بر روی دانشجویان پزشکی دو دانشگاه علوم پزشکی تهران و مشهد انجام شد، به این نتیجه دست یافت که گرایش به تفکر انتقادی در دانشجویان در سطح مثبت و متوسطی می‌باشد (۲۱). نتایج پژوهش Shin و همکاران حاکی از آن بود که گرایش به تفکر انتقادی در دانشجویان پرستاری

میانگین نمره کل گرایش به تفکر انتقادی، $38/18 \pm 260/10$ و میانگین نمره کل عزت نفس، $2/34 \pm 16/54$ به دست آمد. بر اساس نتایج آزمون همبستگی Pearson، ارتباط آماری معنی‌داری بین نمره گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس مشاهده نگردید ($r = 0/05, P > 0/05$). همچنین، بین متغیرهای فردی و تحصیلی (سن، تأهل، وضعیت سکونت) با گرایش به تفکر انتقادی یا عزت نفس ارتباط آماری معنی‌داری یافت نشد ($P > 0/05$).

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ارتباط معنی‌داری بین گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس در دانشجویان مامایی مورد بررسی وجود نداشت و عزت نفس در بیشتر دانشجویان در حد متوسط و گرایش به تفکر انتقادی در آن‌ها متزلزل می‌باشد. در مطالعات مختلف، عزت نفس به عنوان یکی از ابعاد عاطفی مؤثر بر گرایش به تفکر انتقادی ذکر شده است (۸)، اما نتایج تحقیق حاضر حاکی از آن بود که بین گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس ارتباط آماری معنی‌داری وجود ندارد. گرایش به تفکر انتقادی بر اجزای نگرشی تفکر و انگیزه پایدار درونی جهت حل مسأله و مشکلات تأکید می‌کند. بدون گرایش مثبت نسبت به تفکر انتقادی، بعد عاطفی این نوع تفکر رخ نمی‌دهد و یا زیر سطح استاندارد نمود پیدا می‌کند (۸). تفکر انتقادی دارای جزء عاطفی و عادات ذهنی است (۱۸). عزت نفس فقط یکی از ابعاد روانی می‌باشد که ممکن است بر تفکر انتقادی اثرگذار باشد و متغیرهای روان‌شناختی دیگری نیز تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد (۱۳). نتایج مطالعه ایرانفر و همکاران بر روی ۲۸۹ نفر از دانشجویان رشته پزشکی در کرمانشاه نشان داد که ارتباط آماری منفی و معنی‌داری بین گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس وجود داشت و با کاهش گرایش به تفکر انتقادی، عزت نفس افزایش یافت (۱۲) که با نتایج پژوهش حاضر همسو بود. ایرانفر و همکاران، یافته‌های غیر معمول در مطالعه خود را مربوط به

پیشنهاد می‌شود مطالعات جامع‌تری جهت شناسایی عوامل مؤثر بر گرایش به تفکر انتقادی مثبت و یافتن راه‌حل‌هایی جهت ارتقای این نوع تفکر، انجام شود.

سپاسگزاری

مطالعه حاضر بخشی از طرح تحقیقاتی با کد ۹۰۰۲۱۷، مصوب دانشگاه علوم پزشکی مشهد می‌باشد. بدین‌وسیله از معاونت و شورای محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد به جهت حمایت مالی و همچنین، از دانشجویان عزیز شرکت‌کننده در مطالعه و کارکنان محترم دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، نهایت تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

References:

- Kordi M, Rashidi Fakari F, Khadivzadeh T, Mazloum SR, Akhlaghi F, Tara M. The Effect of Web-based and Simulation-based Education on Midwifery Students' Self-Confidence in Postpartum Hemorrhage Management. *J Midwifery & Reproductive Health*. 2015;3(1): 262-8.
- heshmati nabavi F, vanaki Z, mohammadi E. Barrier to forming and implementing academic service partnership in nursing A qualitative study. *IJNR*. 2010; 5 (17) :32-46..
- Delaram M. Clinical Education from the Viewpoints of Nursing and Midwifery Students in Shahrekord University of Medical Sciences. *Iranian J Med educ*. 2006;6(2):129-32.[In Persian].
- Tafazzoli M, Rashidi Fakari F, Ramazanzadeh M, Sarli A. The relationship between critical thinking dispositions and academic achievement in Iranian Midwifery Students. *Nurs Pract Today*. 2015; 2(3): 88-93K. Arfaei, Z. Soofi-Abadi. Midwifery Students, Perspectives about Their Motivation for Choosing Midwifery as a Career. *IJN*. 2010; 23 (67) :23-8.[In Persian]
- PA Facione. *Critical Thinking: What It Is and Why It Counts*. San Jose, CA., USA: The California Academic Press; 2013..
- Fonteyn ME, Cahill M. The use of clinical logs to improve nursing students' metacognition: A pilot study. *J A N*. 1998;28(1):149-54.
- Barkhordary M, Jalalmanesh Sh, Mahmoodi M. The Relationship between Critical Thinking Disposition and Self Esteem in Third and Forth Year Bachelor Nursing Students. *Iranian J Med Educ*. 2009;9(1):13-9.[In Persian].
- Rochester S, Kilstoff K, Scott G. Learning from success: improving undergraduate education through understanding the capabilities of successful nurse graduates. *Nurse Educ Today*. 2005;25(3):181-8.
- Zare N, Daneshpajoo F, Amini M, Razeghi M, Fallahzadeh MH. The relationship between self-esteem, general health and academic achievement in students of Shiraz University of Medical Sciences. *Iranian J Med Educ*. 2007;7(1):59-67.[In Persian].
- Barkhordary M. Comparing Critical Thinking Disposition in Baccalaureate Nursing Students at Different Grades and Its Relationship with State Anxiety. *Iranian J Med Educ*. 2012;11(7):779-88.[In Persian].
- Iranfar S, Sepahi V, Khoshay A, Keshavarzi F. The Relationship between Critical Thinking Disposition and Self-Esteem. *Educational Research in Medical Sciences J*. 2013;2(2):9-14.
- Abasi P, Sepahi V, Khoshay A, Iranfar S, Timareh M. Critical Thinking Disposition and Its relationship with Self-Esteem in Pre-Clinical and Clinical Medical Students of Kermanshah University of Medical Sciences. *Iranian J Med Educ*. 2013;13(6): 498-508.[In Persian].
- Suliman WA, Halabi J. Critical thinking, self-esteem, and state anxiety of nursing students. *Nurse Educ Today*. 2007;27(2):162-8.
- Rosenberg M. *Society and the adolescent self-image* (Rev. ed.). Middletown, CT, England: Wesleyan University Press; 1989..

مورد مطالعه، مثبت می‌باشد (۲۲) و این عدم مشابهت با نتایج مطالعه حاضر، ممکن است به علت تفاوت در رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، فضای آموزشی و روش‌های تدریس باشد.

با توجه به این که عوامل مختلف دیگری می‌تواند بر گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس دانشجویان تأثیرگذار باشد، پیشنهاد می‌شود که تحقیقات بیشتری در این زمینه صورت گیرد.
نتیجه‌گیری:

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ارتباط معنی‌داری بین گرایش به تفکر انتقادی و عزت نفس در دانشجویان مامایی وجود نداشت و عزت نفس در بیشتر دانشجویان در حد متوسط و گرایش به تفکر انتقادی در آن‌ها متزلزل است.

16. Alizadeh T, Farahani MN, Shahraray M, Alizadegan Sh. The relationship between self esteem and locus of control with infertility related stress of no related infertile men and women. *J Reproduction & Infertility*. 2005;6(2):194-204.[In Persian].
17. Yadollahi A, Fata L, Mirzazadeh A, Soltani A. Predicting Academic Achievement Through Critical Thinking and Sociodemographic Variables. *J Med Educ Dev*. 2013; 6(11): 72-8. [In Persian].
18. Hasanpour M, Mohammadi R, Dabbaghi F, Oskouie S, Yadavar Nikravesh M, Salsali M, et al. The Need for Change in Medical Sciences Education: A Step Towards Developing Critical Thinking. *Iran Journal of Nursing*. 2006;18(44):39-49.[In Persian].
19. Raeisoon M, Mohammadi Y, Abdorazaghnejad M, Sharifzadeh Gh. An investigation of the relationship between self-concept, self-esteem, and academic achievement of students in the nursing-midwifery faculty in Qaen during 2012-13 academic year. *Mod Care J*. 2014; 11(3): 236-42.[In Persian].
20. Ip WY, Lee DT, Lee IF, Chau JP, Wootton YS, Chang AM. Disposition towards critical thinking: a study of Chinese undergraduate nursing students. *J Adv Nurs*. 2000;32(1):84-90.
21. Sabouri Kashani a, Faal Ostadzar N, Karimi Moonaghi H, Gharib M. Critical Thinking Dispositions among Medical Students in Two stages: Basic Medical Sciences and Pre-Internship. *Iranian J Med Educ*. 2013;12(10):778-85.[In Persian].
22. Shin KR, Lee JH, Ha JY, Kim KH. Critical thinking dispositions in baccalaureate nursing students. *J Adv Nurs*. 2006;56(2):182-9.